

ص. وفا

تحلیل و تفسیر رویداد ملی و بین المللی در هفته یی که گذشت

جهان پرتلاطم و تپنده ما در هر دم رویدادی دارد و هر رویداد در قبال خود تحلیل و تفسیری دارد. در این مجموعه به نگرینی به این رویداد ها در هفته یی که گذشت میپردازیم:

از افغانستان که یکی از نقاط مهم و خبر ساز جهان است آغاز مینمایم.

- بهبود مناسبات دیپلماتیک و اقتصادی چین و افغانستان در این روزها سرزبانهاست، سفیر جدید چین بعد از آن که اعتماد نامه اش را به رئیس الوزرای طالبان تقدیم داشت، به دیدار های مهم قصد کرد و برخی آنرا انجام داد، او در گفتار خود بارها تاکید نموده است که "چین و افغانستان دو همسایه خوب اند و کشور اش به استقلال، معتقدات و فرهنگ افغانستان احترام کامل داشته و هیچ اراده یی مداخله در امور داخلی افغانستان را ندارد". این همان موقفی است که به مزاق و مزاج طالبان نیز سازگار است. چنانچه مقام های طالبان از ماموریت این سفیر و حتی سفیر قبلی بارها اظهار خوشنودی نموده و گفته اند "چین همسایه خوب افغانستان است، افغان ها به نیت خوب این کشور باور کامل دارند. زیرا چین در رابطه به افغانستان همیشه موقف و نظر خوب داشته است." این تعامل در روابط دیپلماتیک دو کشور سطح عالی روابط متقابلاً مفید را نشان میدهد، همکاری های چین در عرصه اقتصادی پایه های رژیم طالبان را مستحکم میکند و بالمقابل منابع دست ناخورد افغانستان به ویژه مس عینک و لیتیوم و نفت شمال منابع غنی است که چین را به سرمایه گذاری 10 میلیارد دلاری وادار ساخته است. هدف این سرمایه گذاری بالای لیتیوم چه خواهد بود؟

لیتیوم که یکی از اجزای مهم در بطری های قابل چارج بوده و در تلفون های دستی، اینترنت سیمار، موثر های برقی و اخیراً در صنایع طیاره سازی مورد کاربرد دارد. چنین فلز سبک، قابل انعطاف، محکم و مقاوم که در بسیاری از صنایع مدرن قابل ارزش میباشد، نه تنها برای چین بلکه برای سایر کشورها، کمپنی ها و کارخانه های بزرگ مورد علاقه بوده و هر سیاست اقتصادی را به تحرک در می آورد.

در کنار لیتیوم که برای صنعت یک ماده مهم و حیاتی گفته شده و ذخایر آن در افریقا بعد از رویداد نیجیر و در سایر مناطق جهان تحت مناقشه قرار دارد و بدست آوردن سهل آن از افغانستان کمال مطلوب میباشد.

مس یا برونز بعد از طلا قدیمی ترین فلزی است که بشریت آنرا شناخته است، این فلز با خاصیت انعطاف پذیری بیشترین در ساختن و تولید تجهیزات گوناگون در حوزه های مختلف بسیار رواج دارد. مس برای ساختن سیم های برق، امور طبی، جواهر سازی، لوله کشی ها و امور ساختمان استفاده فراوان داشته است.

بعد از آن نفت که با چین قرارداد شده است، دارای اهمیت کمتر از اینها نیست. دلایل فراوان تخنیکی و علمی دیگر در زمینه وجود دارد که توضیح و تشریح آن مستلزم تحقیقات کار شناسانه میباشد که از حوزه سیاسی خارج بود و در این مختصر نمی گنجد.

پس برهان و دلایل فراوان برای علاقمندی چین به افغانستان وجود دارد.

همزمان کار ساخت سرک از گنبد پامیر کوچک در ولسوالی واکان بدخشان الی سرحد چین به طول نزدیک به 50 کیلومتر آغاز شده است. این سرک که جاده ابریشم نام دارد، پنج متر عرض داشته و بر

اساس معلومات وزارت احیا و انکشاف دهات حکومت طالبان، حدود 369 میلیون افغانی مصرف دارد که از بودجه آنها پرداخت می شود. متأسفانه تاکنون چینیایی ها در این مورد جواب مساعد نداده اند. بی علاقگی چینیایی ها در اعمار این پروژه از سه نقطه نظر مانند: سرد بودن و صعب العبور بودن و متعاقباً حفظ و مراقبت آن، تلاش های امریکا برای بی ثبات ساختن منطقه ایالت سنکیانگ چین با استفاده از گروه های تروریست و سوم علاقمندی به مسیر پشاور- کابل و کابل - حیرتان که کم مصرف تر است، میباشد.

- آینده و امید هزاران دختر در افغانستان در خطر است:

عفو بین الملل می گوید که طالبان به هیچ یک از تعهدات خود برای تامین حقوق زنان و دختران عمل نکرده اند و محدودیت ها را افزایش می دهند.

حکومت سرپرست طالبان می گوید که حقوق زنان را بر اساس چارچوب شریعت اسلامی تامین کرده اند، اما حقیقت در رابطه به تعلیم و تحصیل دختران چیزی دیگر است. تا کنون طالبان به تحصیل و تعلیم و کار زنان مطابق نورهای بین المللی و حتی با نورم کشور های اسلامی معترف نیستند و هنوز دختران و زنان از این ناحیه رنج می برند، می سوزند و می سازند.

طالبان با تبعیض سیستماتیک حقوق، امکانات و وقار زنان در افغانستان را از بین برده اند، این امر باعث شده است که در حلقه های مدنی به رسمیت شناختن تبعیض جنسیتی زنان در افغانستان مطرح شده است. چنانچه آقای بنیت گزارشگر حقوق بشر سازمان ملل متحد گفته است: "که افغانستان به کشوری تبدیل شده است که صدای زنان در آن به کلی از بین رفته است و آپارتاید جنسیتی در این کشور در حال پیشرفت بوده و تحقیق در این زمینه ضروری میباشد.

مسئله قانون اساسی چگونه است؟

-گزارش ها حاکیست که طالبان برای حکومت خود که «امارت اسلامی افغانستان» می نامد، در حال تدوین قانون اساسی هستند. همزمان گفته اند که با تدوین قانون اساسی کابینه اصلی طالبان نیز ساخته میشود.

اما نگفته اند که قانون اساسی را کدام مرجع با صلاحیت تصویب می کند، در افغانستان معمول است که لویه جرگه منحیث عالیترین مرجع میتواند قانون اساسی را رسمیت دهد، قانون اساسی بدون فراخوان لویه جرگه ناقص و قانون اساسی گروهی، ایدیالوژیک و احتمالاً یک معجونی از احکام شرعی خواهد بود. این درحالیست که طالبان پس از روی کار آمدن گفته بودند که قانون اساسی 1964 بدون بخش پادشاه را قبول دارند، موضوعی که عملاً نادیده گرفته شده است.

ذبیح الله مجاهد سخنگوی حکومت طالبان در اکس از ایجاد شوراهای علما در ولایت های بامیان، دایکندی، نورستان، میدان وردک، سرپل، غور و لغمان خبر داد به داین ترتیب قصد دارند که شورا های علما را جاگزین لویه جرگه نمایند. اما منتظر میباشیم که گام های عملی چگونه برداشته خواهد شد؟

ملل متحد، مجمع عمومی آن و افغانستان

-انئونو گو ترش سرمنشی سازمان ملل متحد در گشایش هفتاد و هشتمین اجلاس عمومی این سازمان گفت که جمعیت بزرگی از مردم در افغانستان به کمک های بشری نیاز دارند و حقوق زنان و دختران هم به گونه دوامدار نادیده گرفته می شود.

بلی نه تنها حقوق زنان و دختران به صورت سیستماتیک نادیده گرفته شده، بلکه تبعیض جنسیتی به بیداد نموده و ادامه دارد. چنانچه وزیران خارجه 12 کشور جهان مانند آلمان، بلجیم، آلبانیا، کپ ورد، کوستاریکا، کرواسیا، دنمارک، فرانسه، لوکزامبورگ، لیختن اشتاین، مالتا و هسپانیا اعلامیه مشترکی را تحت عنوان مقابله با تبعیض جنسیتی علیه زنان و دختران افغانستان منتشر کردند.

- سازمان ملل متحد با نشر گزارش تازه می‌گوید که طالبان طی 19 ماه بیش از 1600 مورد حقوق بشر را نقض کرده است.

- یوناما گفته طالبان برای گرفتن اعترافات، زندانیان را با «شوک برقی، بندش تنفس، آوردن فشار و تهدیدات، خوردن اجباری آب، ضرب و شتم بدنی و درد و رنج شدید» شکنجه کرده‌اند.

یوناما که با این گزارش که ناتوانایی جامعه بین‌المللی را به نمایش می‌گذارد، آیا گاهی اندیشیده است که عامل این همه بدبختی‌های مردم افغانستان از کجا آمده و در چه نهفته است؟

-سادی ر جباروف رئیس جمهور قزغزستان در هفتاد و هشتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل از جهان خواست به کمک‌های بشردوستانه به مردم افغانستان ادامه دهد. او خواهان بحران انسانی در افغانستان شد. چون خطر نا امنی و فقر در افغانستان تهدید جدی به آسیای میانه است، روی این برهان علاقمندی‌ها به افغانستان بیشتر است.

- قاسم جومارت توکایف رئیس جمهور قزاقستان نیز در مجمع عمومی ملل متحد تاکید کرد که افغانستان باید به یک کشور با ثبات و قابل اعتماد تبدیل شود. همچنین برای ایجاد یک مرکز منطقه‌ای سازمان ملل در آلماتا مرکز قزاقستان شد. به دید توکایف این مرکز خواهد بتواند در کاهش تنش‌جات و اعاده ثبات در منطقه موثر باشد.

-کترین کولونا وزیر خارجه فرانسه در اجلاس سازمان ملل گفت که طالبان خشونت و جداسازی جنسیتی را در قلب هویت سیاسی خود قرار داده است. او از همسویی خود با افغانها در این مورد گفت و اضافه نمود این کشور متعهد شده تا پایان سال جاری میلادی 1.5 میلیون یورو را از طریق پروگرام جهانی غذا به افغانستان کمک کند. احتمالاً فرانسه در قضایای افغانستان بیطرف نیست که این روحیه در بیانیه بالا بازتاب یافته است، مگر مهم آنست که برای کمک رسانی به مردم بی بضاعت افغانستان آماده گی نشان داده است.

سفر پر طمع مقامات پاکستان

- مقامات پاکستانی در حالی به کابل سفر مینمایند که در روزهای گذشته برای چندمین بار سرحد داران پاکستان و نیروهای طالبان در بندر تورخم درگیر شدند. حل این مطلب و مهمتر موضوع پناه دادن طالبان افغانستان به تحریک طالبان پاکستانی میباشد که سبب دلهره گی در پاکستان شده است.

بانک توسعه آسیایی و افغانستان

-بانک توسعه آسیایی، بسته کمکی 400 میلیون دالری را برای حمایت از امنیت غذایی، معیشت و خدمات صحتی به مردم آسیب‌پذیر به خصوص زنان و دختران افغانستان تصویب کرد. خدا کند با این پول ناظران و مفتشان بتوانند به نیازهای اضطراری غذایی و ارائه خدمات اصلی صحتی به مردم افغانستان کمک عملی بتوانند، زیرا نه حکومت سرپرست و نه مراجع کمک کننده نزد مردم اعتبار کافی دارند، اما از روی مجبورت به این کمک‌ها انتظار اند.

نگرانی‌ها

- سازمان بین‌المللی عدالت انتقالی و صلح می‌گوید گزارش‌های نگران‌کننده از سوی انجمن خائونالان ایالات متحده امریکا دریافت کرده که نشان می‌دهد از پانزدهم آگست سال 2021 به این‌سو، 29 خائونال افغان کشته و یا شکنجه شده‌اند. این همه نتیجه اخراج شتابزده‌ی است که ما شاهد آن بودیم. تا جایی که شاهدان عینی می‌گویند: خائونالان و قاضیان در افغانستان از سوی طالبان و هم زندانی‌های که رها شده‌اند مورد شکنجه، آزار و قتل قرار گرفته‌اند که پایان بخشیدن به چنین وضعیت ایجاب بررسی‌های قانونی و کارشناسانه را مینماید، اما در وضعیت کنونی که نه قانون و نه کارشناس و نه مستنطق کارآزموده وجود دارد. باز هم شاید خارجی‌ها داخل اقدام شوند، زیرا ما در چنین موارد هنوز ضعف داریم.

دیدار بی ثمر

- سهیل شاهین رئیس دفتر سیاسی طالبان و خانم کرن دیکر شارژدافیر سفارت امریکا برای افغانستان در قطر با هم دیدند و در رابطه به نقش زنان در مبارزه با مواد مخدر و جلوگیری از کشت و قاچاق مواد مخدر، تداوی معتادان و معیشت بدیل بحث کرده‌اند، اما این بحث‌های موسمی زمانی نتیجه دارد که هردو طرف به تعهدات شان پایبند باشند و از حرف به عمل گذار نمایند. تجربه نشان داده که در ختم هر دوره کشت بته های تریاک چنین قول و قرار ها مبادله میشود، اما مردم تا حال از نتایج آن بی بهره اند.

رویداد های جمهوری فدرال آلمان نیز توجه جهانیان را معطوف داشته است.

آقای شولتس صدراعظم آلمان مشکلات اقتصادی در این کشور را ناشی از ضعف تقاضای جهانی بعد کوید 19 و همزمان کاهش صادرات میداند، حکومت ایتلافی شولتس را بحران انرژی و جنگ اوکراین تکان داده و چندی قبل شاهد بودیم که آلمان درجه پنجم اقتصاد جهان را به روسیه واگذار شد. بر اساس پیش‌بینی اقتصاددانان آلمانی از موسسه تحقیقات اقتصادی کلن، انتظار می‌رود تا پایان سال جاری واردات آلمان به میزان 2 درصد و صادرات آن به میزان 1 درصد کاهش یابد. از سوی دیگر وزیر خارجه آلمان برای آوردن اصلاحات در سازمان ملل متحد تلاش دارد، او مدعی است که کشورش متعهد است تا سیستم ملل متحد را در عمل، "عادلانتر، فراگیرتر و توانمندتر" سازد.

گفته می‌شود که این درخواست شامل ایجاد اصلاحات در شورای امنیت سازمان ملل متحد نیز می‌شود. از چند سال به اینسو، آلمان با برزیل، هند و جاپان که اعضای موسوم به (گروه 4) اند برای آوردن این اصلاحات تلاش می‌کنند.

خانم بئربوک در اظهارات خود هشدار داده گفت: «شورای امنیت سازمان ملل هنوز هم جهان را در قرن بیستم به نمایش می‌گذارد، دیگر مناسب زمان حال نیست. تنها در صورتی که سازمان ملل متحد، سیستم عامل خود را برای انطباق با دنیای قرن بیست و یکم "به روز" کند، مکان مناسب در درازمدت خواهد بود که جامعه جهانی می‌تواند مشکلات خود را با هم در آنجا حل کند.» او گفته است که آلمان پس از جنایاتش در جنگ جهانی دوم دیرتر به عضویت سازمان ملل درآمد. اما "از یک کشور دشمن به یکی از بزرگترین حامیان سازمان ملل تبدیل شده است." خانم بئربوک اضافه کرد: "آلمان از "تعهد مداوم به منشور سازمان ملل و اصول آن" حمایت می‌کند. او گفت هر جا که این اصول تضعیف یا نقض شود، ما با شرکای خود برای مقابله با آن کار می‌کنیم، چه در اوکراین و چه در جاهای دیگر. با این وعده، آلمان نیز برای عضویت مجدد در شورای امنیت سازمان ملل در سال 2027/2028 نامزد می‌شود.

فراموش نکنیم: که سرکنی لاوروف وزیر خارجه روسیه نیز در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل متحد ضمن بحث با آنتونیو گوترش سرمنشی سازمان ملل متحد درباره اصلاحات در سازمان ملل متحد به منظور تطبیق آن با واقعیت ها گفتگو کردند. در این دیدار وزیر خارجه روسیه به اهمیت نظرات همه کشورهای عضو سازمان ملل در هنگام انجام اصلاحات و حفظ ماهیت بین‌دولتی سازمان با رعایت "تقسیم کار" بین ارگان‌های اصلی آن اشاره کرد.

وضعیت بحران داخلی پاکستان، تشدید فعالیتهای متنوع و سناریوی نوبتی آزار واذیت افغانها در این کشور زنگ خطری است که پاکستان دگر گون خواهد ساخت.

- اسلام‌آباد سخت گیری‌ها بر مهاجران افغان در آن کشور را شدت بخشیده است. شاهدان عینی می‌گویند و ویدیو ها بیان میدارد که پولیس پاکستان شب‌ها وارد خانه‌های مهاجران می‌شود و حتی مردانی را که ویزه این کشور را دارند هم با خود می‌برند. حتی مقامات پاکستانی افغانهای مهاجر در این کشور را متهم به شرکت در فعالیتهای تروریستی مینمایند. همزمان مقامات نظامی و سیاسی پاکستان از

تهدیدات امنیتی در سرحدات مشترک این کشور با افغانستان و هند افزایش هراس دارند. در چنین وضعیت پاکستان حق خود میداند در هر جا که احساس خطر کنند حمله ور خواهند شد. گفته شده که انور الحق کاکړ صدر اعظم موقت پاکستان به رئیس الوزرای موقت افغانستان نامه نوشته و خواهان «کار مشترک برای رسیدن به اهداف مشترک» شده است.

- آگاهان از داخل پاکستان گفته اند که آقای انور الحق صدر اعظم موقت پاکستان که اکنون کمپاین اخراج، اذیت و آزار پناهنده گان افغان را رویدست گرفته، خود به نام افغان در بریتانیا پناهنده گی داده و در اسناد تعلیمی او تبعه افغانستان نوشته شده است، از ماست که بر ماست! همین اکنون در عقب میله های جیل یا زندان های پاکستان اطفال خورد سال، کهن سالان معلول و زنان در تصاویری که از سوی میدیای آزاد نشر شده در حالی دیده میشوند که زولانه بدست و پا دارند و گریه و فغان مینمایند.

افغانهایی که در چنین مصیبتی در پاکستان دچار اند با ارسال پیام های تصویری و صوتی از سایر افغان ها داخل کشور میخواهند که به لحاظ خدا اگر به عزت و ابروی خود و خانواده تان می اندیشید به پاکستان رو نه کنید، اینان ظالمان اند نه همسایه نیک! چون بودن افغان ها در پاکستان اکنون عایدی به پاکستان ندارد روی این برهان افغانها را اذیت و آزار و اخراج مینمایند.

- در اوایل هفته در شهر کوپته پولیس از طرف شبانه در گدامهای تجار افغان رفته به دزدی و غارت کارتن های اموال دست یازیده اند، ویدیو هایی منتشر شده که نشان میدهد توسط محافظین کدام ها بالفعل مستند سازی شده است.

- فائز عیسی، قاضی القضاات قندهاری تبار جدید پاکستان در هفته گذشته حلف وفاداری یاد نمود، بعد از صدر اعظم موقت این دومین افغان تبار است که در مقامات عالی پاکستان نصب میشوند. در وضعیت بحرانی کنونی برخی او را «امید» پاکستان خوانده اند.

- مقامات محلی طالبان در ولایات شرقی افغانستان میگویند که بیش از صد پوسته امنیتی در امتداد سرحد پاکستان در سه ولایت کنر، نورستان و ننگرهار تاسیس کرده اند. این اقدام موجب عکس العمل مقامات پاکستانی شده و از طالبان خواسته اند که این روند را متوقف کنند. حالانکه قوماندان محلی طالبان گفته است در زمان دولت گذشته این پوسته ها 15 کیلومتر عقبتر از خط صفر سرحدی بود و نیروهای دولتی نمیتوانستند در این مناطق حضور بیابند. روی این برهان به تجدید و ترمیم تهاونه های سرحدی دست یازیده اند.

- منابع میگویند که در جریان سفر هیئت بلند پایه پاکستان به کابل، طالبان وعده دادند جلوفعالیت های تحریک طالبان پاکستانی در خاک افغانستان را میگیرند. همچنان هیئت پاکستانی به مقامات طالبان اعتراض شدید خود را مبنی بر استفاده از خاک افغانستان علیه پاکستان ابراز داشتند. همین دو موضوع مبرم بود که پای هیئت پاکستانی را غرض هوشدار به افغانستان کشانید. لازم بود جانب افغانستان از مداخلات دودمدار پاکستان و تجاوز در بسا نقاط سرحدی و هم مسدود نمودن یک جانبه سرحد به نفع پاکستان چیزی میگفتند، میوه و مالتجاره افغانستان به هدر رفت، اما کیله پاکستانی از بندر غلام جان که خوست و وزیرستان شمالی را وصل می کند. وارد افغانستان و آسیای میانه نمودند. اما در پایان هردو طرف روی طرحی توافق کرده اند که بر مبنای آن قرار است مدیریت و امنیت دو طرف سرحد بازنگری شود.
